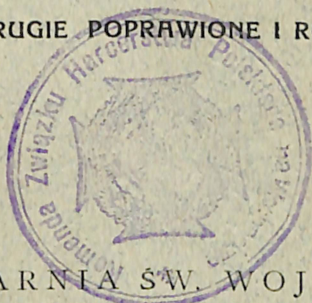

MGR. JAN JASIŃSKI

GRY I ĆWICZENIA TERENOWE (HARCE TERENOWE)

DLA ORGANIZACJI MŁODZIEŻY
HUFCÓW PRZYSPOS. WOJSKOW.
ORAZ SZKÓŁ POWSZECHNYCH
I Ś R E D N I C H

WYDANIE DRUGIE POPRAWIONE I ROZSZERZONE

KSIĘGARNIA ŚW. WOJCIECHA
POZNAŃ — WARSZAWA — WILNO — LUBLIN

*Przedruk
staraniem Komisji Wyszukiwawczo-Wydawniczej
Dowództwa Armii Polskiej na Wschodzie.*

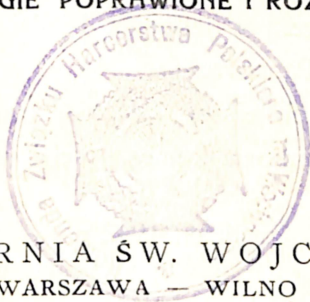
Palestyna, grudzień 1942r.

MGR. JAN JASIŃSKI

GRY I ĆWICZENIA TERENOWE (HARCE TERENOWE)

DLA ORGANIZACJI MŁODZIEŻY
HUFCÓW PRZYSPOS. WOJSKOW.
ORAZ SZKÓŁ Powszechnych
I Ś R E D N I C H

WYDANIE DRUGIE POPRAWIONE I ROZSZERZONE

KSIĘGARNIA ŚW. WOJCIECHA
POZNAŃ — WARSZAWA — WILNO — LUBLIN

Przedruk

*staraniem Komisji Wyszukiawczo-Wydawniczej
Dowództwa Armii Polskiej na Wschodzie.*

Palestyna, grudzień 1942r.

Książka Mgra Jana Jasińskiego P.T. „GRY I ZABAWY TERENOWE (Harce terenowe)“, wydana w Kraju, spełniała poprzednio swoje zadanie wychowawcze w warunkach normalnych, pokojowych.

Obecnie, kiedy siłą wydarzeń wojennych liczne tysiące młodzieży polskiej w wieku szkolnym rozrzucone zostały po różnych terenach państw sprzymierzonych i zaprzyjaźnionych z nami, książka ta może spełnić swą rolę wychowawczą w jednej z dziedzin pracy nad odbudową naszego Państwa.

Przedruk niniejszej książki staraniem wojska jest wynikiem zrozumienia konieczności i ważności tej pracy.

M.p., grudzień 1942 r.

p.o. Przewodniczący

*Komisji Wyszakoleniowo-Wydawniczej
Dowództwa Armii Polskiej na Wschodzie.*

(—) STANISŁAW TWORZYDŁO
pptk. piech.

Od autora.

Oddając tą książkę do użytku kolegów: wychowawców fizycznych i instruktorów harcerskich, chciałbym wyjaśnić kilka kwestyj.

1) Dałem w tej książce duży zasób materiału gier i ćwiczeń terenowych, nie wyczerpując bynajmniej wszystkich możliwości w tej dziedzinie. Żeby ułatwić nauczycielowi i instruktorowi posługiwanie się tym obszernym zasobem ćwiczebnym, podałem szkicowy rozkład materiału oraz spis, w którym podkreśliłem gry najbardziej typowe dla danego działu; gry te przede wszystkim należało by przerobić.

2) Ze względu na rozmaity poziom umysłowy i wyszkoleniowy młodzieży oraz różne warunki techniczne pracy szkół i organizacji, nie przeprowadziłem ścisłego i wyłącznego podziału gier i ćwiczeń terenowych na poszczególne lata i klasy. Wolałem pozostawić swobodę wyboru inicjatywie kierownika, tym bardziej, że ten dział wychowania fizycznego w szkole jest nowością. Trzeba zbiorowego doświadczenia wychowawców fizycznych, aby zdecydować o przydziale gier i ćwiczeń terenowych dla poszczególnych klas.

3) Problem, czy należy dać poza samymi grami i ćwiczeniami terenowymi także faktyczny materiał dla nauki poszczególnych działów w postaci: tereno-nawstwa, łączności itp., rozwiązałem w sposób połowiczny. Praktyczne wiadomości dałem tam, gdzie uważałem je za konieczne, czy to ze względu na mniejsze ich rozpowszechnienie, czy też ze względu na brak podręczników w danym dziale. Nie podałem faktycznego materiału tam, gdzie uważałem, że jest on zbędny z powodu prostoty samej umiejętności, szerszego jej zastosowania, bądź dlatego, że istnieją dla danego działu dobre podręczniki.

4) W książce tej podałem jedynie takie gry i ćwiczenia, które uważałem na podstawie swych długoletnich doświadczeń — za możliwe do wykonania w szkole i organizacjach.

Wyborem moim kierowały następujące czynniki:

- a) łatwość przeprowadzenia gier i ćwiczeń,
- b) zbędność przyborów, ewentualnie potrzeba małej ich ilości,
- c) wykonalność gier i ćwiczeń przy słabym stopniu wyszkolenia młodzieży,
- d) mała ilość czasu do przygotowania i przeprowadzenia gier i ćwiczeń,
- e) celowość ich z punktu widzenia przysposobienia młodzieży do obrony kraju.

Nie liczyłem się ze słabym przygotowaniem nauczyciela i instruktora w nowych i nieznanych może dla niego działach: terenoznawstwie, łączności, biwakowaniu itp.

Odrzuciłem cały szereg gier ułożonych sztucznie i trudnych do przeprowadzenia.

Nie podałem wielu gier i ćwiczeń, które nie mają zastosowania praktycznego w turystyce i w wojsku, wychodząc z założenia, że gry i ćwiczenia terenowe, przeprowadzane w organizacjach i szkole, muszą młodzież przysposabiać do obrony kraju.

5) Wielu z tych gier i ćwiczeń nie będzie można dziś w szkole przeprowadzać z powodu braku niezbędnych dla nich przyborów lub małej ilości czasu, jaką nauczyciel rozporządza.

Jedynie usilna wola w wykonaniu zakreślonego programu, zapobiegliwość nauczyciela — obok zrozumienia potrzeb nowego programu przez bezpośrednich jego przełożonych: dyrektora i kierownika szkoły — przełamię piętrzące się trudności i umożliwi urzeczywistnienie tego trudnego i najnowszego działu w wychowaniu fizycznym.

6) Prawdopodobnie książka posiada pewne braki, gdyż opiera się na indywidualnym doświadczeniu. Spełni jednak swą główną rolę: zaspokojenia potrzeb w zakresie wymagań programów nowej szkoły oraz dążeń wychowawczych, zgodnych z postulatami obrony kraju, uznawanymi w wielu organizacjach młodzieży.

Dla lepszego dostosowania podanego materiału do danego środowiska pożądane byłyby spostrzeżenia ogółu instruktorów poszczególnych organizacji i wychowawców fizycznych, prowadzone pod kątem metodyki gier i ćwiczeń terenowych, a w szczególności:

- a) możliwości ich przeprowadzenia w organizacjach i w szkole,
- b) celowości ich z punktu widzenia przygotowania młodzieży do obrony kraju,
- c) przejrzystości układu książki.

Uwagi powyższe proszę nadsyłać pod adresem: Państwowe Gimnazjum im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu.

Prof. Mgr. J. JASINSKI.

Przedmowa do drugiego wydania.

Wyczerpanie całego nakładu w ciągu 1½ roku jak również szereg dodatnich opinii przesłanych mi pisemnie lub zakomunikowanych ustnie, świadczą o dobrym przyjęciu książki przez szeroki ogół wychowawców organizacyjnych i szkolnych, uznających i realizujących czynną postawę młodego społeczeństwa wobec zagadnień obrony państwa, oraz doceniających wartości poznawcze i wychowawcze terenu jako środowiska działalności i życia człowieka.

Fakt ten, jak również szereg uwag moich przyjaciół oraz osobiste doświadczenia, związane z praktycznym przeprowadzeniem zawartego w wydaniu I-szym materiału, spowodowały konieczność uzupełnienia książki.

Rozszerzyłem znacznie część teoretyczną, omawiając niektóre zagadnienia głębiej i bardziej wyczerpująco.

Ująłem w całość pewne grupy gier i ćwiczeń terenowych, ułatwiając w ten sposób posługiwanie się nimi.

Wprowadziłem nowe działy (w części teoretycznej i szczegółowej), licząc się z wychowawczymi i praktycznymi potrzebami, doświadczeniami dzisiejszego życia oraz dążeniami i kierunkami myśli państwowej.

Dodałem szereg gier w poszczególnych działach.

Uzupełniłem znacznie metodykę gier terenowych, a w szczególności: łączności i biegów harcerskich.

Jeszcze bardziej i wyraźniej przystosowałem książkę do zagadnień obrony kraju.

Cel tej książki zupełnie jasny. Ma ona ułatwić pracę szkoleniową młodzieży na świadomych, aktywnych, przygotowanych do walki orężnej obywateli.

AUTOR

Od Autora — — — — —	3
Przedmowa do wydania drugiego — — — — —	7

CZĘŚĆ TEORETYCZNA.

I. Nazwa i definicja — — — — —	9
II. Istota gier i ćwiczeń terenowych — — — — —	15
III. Gry i ćwiczenia terenowe jako forma ruchu i zdrowia — — — — —	16
IV. Gry i ćwiczenia terenowe jako środek rozwoju osobowości i kształtowania charakteru — — — — —	19
V. Gry i ćwiczenia terenowe jako zaspokojenie instynktów i źródło radości — — — — —	22
VI. Gry i ćwiczenia terenowe jako czynnik kształtowania intelektu — — — — —	24
VII. Gry i ćwiczenia terenowe jako przysposobienie utylitarno-techniczne — — — — —	26
VIII. Czym są gry i ćwiczenia (harce) terenowe — — — — —	28
IX. Gry i ćwiczenia terenowe jako szkoła wodzów — — — — —	39
X. Podział — — — — —	42
XI. Urzeczywistnienie gier i ćwiczeń terenowych — — — — —	47
XII. Program kursów gier i ćwiczeń terenowych — — — — —	53
XIII. Okresy rozwojowe młodzieży a gry i ćwiczenia terenowe — — — — —	59
XIV. Stopniowanie gier i ćwiczeń terenowych — — — — —	62
XV. Organizacja — — — — —	65
XVI. Punktacja - Zwycięstwo — — — — —	72
XVII. Rozkład materiału na poszczególne lata oraz klasy szkoły powszechnej i średniej — — — — —	77
XVIII. Spis gier i ćwiczeń terenowych według działów — — — — —	81

GRY I ĆWICZENIA TERENOWE ELEMENTARNE	Str.
I. Poszukiwawcze — — — — —	87
II. Obserwacyjne — — — — —	90
III. Obserwacyjno - pamięciowe — — — — —	92
IV. Podchody (podśluchy, przekradanie się, zasadzki) — — — — —	95
V. Tropienia. — — — — —	105
GRY I ĆWICZENIA TERENOWE WYŻSZEGO STOPNIA	
VI. Ocenianie odległości — — — — —	126
VII. Pomiar — — — — —	129
VIII. Terenoznawcze (orientacyjne) — — — — —	139
IX. Szukanie skarbów — — — — —	167
X. Łączność — — — — —	178
XI. Dobre uczynki. Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach — — — — —	199
XII. Patrolowanie i zwiady — — — — —	204
XIII. Wywiady — — — — —	215
XIV. Biegi harcerskie — — — — —	221
XV. Gry wojenne — — — — —	242
XVI. Harce bojowe — — — — —	259
XVII. Biwakowanie — — — — —	267

CZĘŚĆ DODATKOWA.

I. Marsz i wycieczka — — — — —	279
II. Higiena marszu i wycieczki — — — — —	284
III. Gry i ćwiczenia terenowe na śniegu — — — — —	292
IV. Gry i ćwiczenia terenowe w mieście — — — — —	299
V. Gry i ćwiczenia terenowe na wodzie — — — — —	302
VI. Gry i ćwiczenia terenowe w nocy — — — — —	308
VII. Gry i ćwiczenia terenowe kolarsko-motocyklowe — — — — —	315
Literatura. — — — — —	318